

Mammalokalisatie

Inhoud

Inleiding	3
1. Doel van het onderzoek	3
2. Voorbereiden	4
3. Het onderzoek	5
4. Risico's en complicaties	7
Tot slot	8

Inleiding

Met u is besproken dat bij u een 'mammalokalisatie' nodig is. Hierbij wordt de precieze plaats van de afwijking in uw borst of oksel gemarkeerd door middel van een 'jodiumzaadje'. Deze folder geeft meer informatie over dit onderzoek. Het is goed u te realiseren dat voor u persoonlijk de situatie anders kan zijn dan in deze folder is beschreven. Heeft u vragen, bespreek dit dan met uw arts of casemanager.

1. Doel van het onderzoek

Het doel van het markeren is dat de chirurg tijdens de (latere) operatie het jodiumzaadje en dus de afwijking kan terugvinden en verwijderen.

Mammalokalisatie kan om twee redenen nodig zijn:

- De afwijking in uw borst is te klein om voelbaar te zijn tijdens de operatie waarbij de tumor verwijderd wordt.
- Het is nodig om u te behandelen met chemotherapie, voordat u geopereerd wordt. Door de chemotherapie kan de tumor zo ver slinken, dat deze niet meer voelbaar of zichtbaar is tijdens de operatie. Hierdoor is het lastig voor de chirurg om de exacte plek van het kwaadaardige weefsel te bepalen.

Het markeren gebeurt door een 'jodiumzaadje' in te brengen op de plaats van de afwijking in de borst. Dit is een heel klein staafje met licht-radioactief jodium. Na het markeren kan de plaats van de afwijking tijdens de operatie met speciale apparatuur heel precies zichtbaar worden gemaakt. De chirurg weet zo exact waar de afwijking zich bevindt.

1.1 MARI-procedure

Als er in het onderzoek vóór de behandeling uitzaaiingen in de okselklier(en) (lymfeklier(en)) zijn aangetoond, wordt de MARI-procedure gebruikt. Bij de MARI-procedure wordt de lymfeklier met uitzaaiing erin gemarkeerd door een jodiumzaadje. Als er meerdere aangedane lymfeklieren zijn gezien, wordt de grootste van de lymfeklieren met het jodiumzaadje gemarkeerd. Deze klier wordt de MARI-klier genoemd. Bij de operatie verwijdt de chirurg de gemarkeerde lymfeklier (de MARI-klier) en stuurt deze in voor pathologisch onderzoek.

2. Voorbereiden

- Neem altijd een legitimatiebewijs (paspoort, rijbewijs of identiteitskaart) en uw zorgverzekeringspas mee bij uw bezoek aan het ziekenhuis.
- Vóór dit onderzoek mag u geen bodylotion, crème of talkpoeder gebruiken op uw borst(en) of oksel.
- Draag losse, comfortabele kleding en een stevige beha voor steun na het onderzoek.
- Als u (mogelijk) zwanger bent, is het noodzakelijk om dit vóór uw onderzoek te melden. Bij de mammalokalisatie wordt namelijk röntgenstraling gebruikt.
- Als u bloedverdunders gebruikt, dient u dit direct telefonisch te melden bij de afdeling Radiologie.
- Wanneer u verhinderd bent, vragen wij u zo spoedig mogelijk telefonisch contact op te nemen met de afdeling Radiologie.
- U mag na het inbrengen van het zaadje niet tillen; neem voor het onderzoek uw maatregelen als u thuis of op uw werk, kinderen onder de 2 jaar moet tillen.

Bereikbaarheid

- Afdeling Radiologie Alrijne Ziekenhuis Leiden :
071 517 83 30, route 36.
- Afdeling Radiologie Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp:
071 582 80 71, route 173.
- Afdeling Radiologie Groene Hart Ziekenhuis:
0182 50 50 15, route 70 locatie Gouda.

3. Het onderzoek

Op de afgesproken tijd meldt u zich bij de baliemedewerker van de afdeling Radiologie, die u doorverwijst naar de juiste wachtruimte. De MBB'er (Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige) roept u binnen als u aan de beurt bent en vraagt u uw bovenkleding uit te doen. De radioloog voert het onderzoek uit, vaak geassisteerd door een of meerdere MBB'ers en/of doktersassistent.

3.1 Uitvoering onderzoek

Er zijn twee mogelijkheden om de tumor goed in beeld te brengen tijdens het inbrengen van het jodiumzaadje: meestal kan dit met behulp van echografie (geluidsgolven) en anders met behulp van een mammografie (röntgenstralen):

- **Echografie:** Wanneer bij u de afwijking waarneembaar is met behulp van echografie, wordt u gevraagd op uw rug te gaan liggen. De radioloog brengt wat gel aan op de borst en/of oksel en bepaalt met de echokop de plaats van de afwijking en de positie voor de naald.

- **Mammografie:** Wanneer bij u de tumor in de borst alleen met röntgenstralen waarneembaar is, wordt u gevraagd op een stoel plaats te nemen met de borst op een steunplaat. Het kan ook zijn dat u gevraagd wordt om op de buik op een speciale de onderzoekstafel te gaan liggen met de borst in een uitsparing in deze tafel. De borst wordt aangedrukt door middel van een plaat welke de borst gedurende het onderzoek op zijn plaats houdt. De MBB'er maakt vervolgens röntgenfoto's van de borst. Vervolgens kan de radioloog via de computer de plaats van de afwijking en de positie voor de naald exact bepalen.

Nadat de exacte plaats van de afwijking en de positie voor de naald bepaald zijn, geeft de radioloog een plaatselijke verdoving en brengt het jodiumzaadje met behulp van een naald in de borst of oksel. Soms is het nodig om meerdere zaadjes in te brengen om de afwijking goed te lokaliseren.

Tenslotte worden twee controlefoto's gemaakt door middel van een mammografie om te beoordelen of het zaadje goed geplaatst is. Het zaadje kan nu niet meer verschuiven.

3.2 Duur van het onderzoek

Het onderzoek duurt ongeveer 30 minuten. Het onderzoek vindt poliklinisch plaats. Dit wil zeggen dat u na het onderzoek gewoon naar huis kunt.

4. Risico's en complicaties

Ondanks dat de insteekplaats verdoofd wordt, kan het onderzoek toch pijnlijk zijn. Bij thuiskomst kunt u eventueel de borst ongeveer 10 minuten koelen met bijvoorbeeld een plastic zakje met ijsblokjes gewikkeld in een handdoek. Herhaal dit na een uur nogmaals. Verder raden wij aan om na het onderzoek de arm en borst te ontzien. Ook kunt u paracetamol nemen als u dat nodig vindt.

4.1 Wanneer moet u contact opnemen?

Het is mogelijk dat na de mammalokalisatie een bloeduitstorting of een infectie optreedt op de plaats waar het zaadje is ingebracht. Het is daarom belangrijk om bij toenemende roodheid of zwelling van de borst of als u koorts krijgt, contact op te nemen met uw casemanager, behandelend specialist of de afdeling Radiologie.

4.2 Straling

Het jodiumzaadje bestaat uit licht-radioactief materiaal. De straling die het zaadje uitzendt, wordt door het weefsel in de borst sterk verzwakt en is minimaal voor uw omgeving. Mensen in uw omgeving zullen dan ook geen stralingsschade oplopen. Het jodiumzaadje is dus niet gevaarlijk voor u of uw omgeving en kan indien nodig lange tijd blijven zitten. Wel gelden er extra leefregels voor patiënten die veel omgaan met kinderen onder 1 jaar die intensieve verzorging nodig hebben (denk aan borstvoeding en veelvuldig tillen) Indien dit bij u het geval is, overleg met de chirurg en/of radioloog.

Wanneer u vakantieplannen in het buitenland heeft gedurende de periode dat het jodiumzaadje geïmplantéerd zal zijn, dient u dit aan te geven tijdens het onderzoek. U zult een brief meekrijgen met hierin een verklaring.

Tot slot

Wanneer u na het lezen van deze folder vragen of opmerkingen heeft, kunt u deze bespreken met uw arts of casemanager. Ook kunt u contact opnemen met de afdeling Radiologie van uw ziekenhuis via het eerder in deze folder genoemde telefoonnummer.

Colofon

Uitgave: Samen+

Productie: Marketing & Communicatie

Oktober 2017

Code: S+.107.10_17

Alrijne Ziekenhuis en Groene Hart Ziekenhuis werken intensief samen binnen Samen+. Door kennis en ervaring te bundelen, zijn wij in staat de kwaliteit van de zorg voor onze patiënten met kanker nog verder te verbeteren. Wij bieden de beste oncologische zorg, in de veilige setting van het ziekenhuis, dichtbij in de eigen regio.

Alrijne Ziekenhuis

www.alrijne.nl/kanker

Leiden

Houtlaan 55

2334 CK Leiden

Tel: 071 517 81 78

Leiderdorp

Simon Smitweg 1

2353 GA Leiderdorp

Tel: 071 582 82 82

Alphen a/d Rijn

Meteoorlaan 4

2402 WC Alphen a/d Rijn

Tel: 0172 46 74 67

Regiolocaties

Woonservicecentrum

SassemBourg

Jan van Brabantweg 33

2171 HC Sassenheim

Medisch Centrum De Coepel

Randweg 47

2225 PJ Katwijk

Groene Hart Ziekenhuis

www.ghz.nl/kanker

Gouda

Bleulandweg 10

2803 HH Gouda

Tel: 0182 50 50 50

Regiolocaties

Zuidplas

Doortocht 40

2914 KA Nieuwerkerk a/d IJssel

Tel: 0180 33 16 99

Schoonhoven

Oranjeplaats 21 G

2871 TL Schoonhoven

Tel: 0182 50 50 87

Bodegraven (vanaf eind 2017)

Willem de Zwijgerstraat 9

2411 VT Bodegraven